

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

BŹDZIAĞWA

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Kiedy zaczniemy szukać BŹDZIAĞWY po słownikach, to okaże się, że dotarcie do jej właściwego znaczenia wcale nie jest takie proste. Większość współczesnych słowników poprzestaje na definicji BŹDZIAĞWY jako obelgi: BŹDZIAĞWA ‘obraźliwie o kobiecie, dziewczynie’. Ale jakie jest pierwotne znaczenie tego dźwięcznego słowa?

„Bździągwa to regionalna nazwa pluskwy; takie znaczenie rejestruje np. „Słownik języka polskiego” pod red. J. Karłowicza, A. Kryńskiego i W. Niedźwiedzkiego (t. I, Warszawa 1900, s. 251). Znaczenie to jest i współcześnie żywe w gwarach ludowych. Z dzieciństwa pamiętam, że tak nazywano na wsi też plusknię, zwaną też potocznie jagodziakiem albo pluskwą ogrodową. Charakterystyczną cechą tego owada, co zapowiada jego nazwa, jest brzydka woń” – pisał prof. Walery Pisarek w odpowiedzi na pytanie skierowane do Rady Języka Polskiego. BŹDZIAĞWA należy do tej samej rodziny wyrazowej, co czasowniki BŹDZIĆ i ZEBŹDZIĆ SIĘ, a także rzeczowniki BŹDZINA, BŹDZIUCH, BŹDZIAK czy BŹDZIUK. W XIX-wiecznej polszczyźnie słowa te niosły znaczenie związane z „cichym puszczeniem bąków”. Za „głośne smrodzenie” odpowiedzialna była rodzina wyrazowa czasownika PIERDZIEĆ. Obie niezbyt ładnie pachnące rodziny wyrazowe sięgają rodowodem prastowiańszczyzny, a ich liczni krewni zasiedlają rozmaite języki słowiańskie.